

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до розрахунково-графічної роботи (контрольної роботи)
з дисципліни

ФІНАНСОВІ ПОТОКИ
В ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМАХ

*(для студентів 5 курсу денної та заочної форм навчання
за спеціальністю 8.03060107 – Логістика)*

Харків
ХНУМГ
2015

Методичні вказівки до розрахунково-графічної роботи (контрольної роботи) з дисципліни «Фінансові потоки в логістичних системах» (для студентів 5 курсу денної заочної форм навчання за спеціальністю 8.03060107 – Логістика) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад. : Н. У. Гюлев. – Харків : ХНУМГ, 2015. – 11 с.

Укладач: Н. У. Гюлев

Рецензент: Д. О. Пруненко

*Рекомендовано кафедрою транспортних систем і логістики,
протокол засідання № 1 від 29 серпня 2012 р.*

ВСТУП

Ефективне керування грошовими потоками вимагає формування спеціальної політики цього керування, як частини загальної фінансової стратегії підприємства. Така політика розробляється за такими основними етапами:

1. Аналіз грошових потоків підприємства в попередньому періоді. Основною метою цього аналізу є виявлення рівня достатності формування коштів, ефективності їхнього використання, а також збалансованості позитивних і негативних грошових потоків підприємства за обсягом й у часі. Аналіз грошових потоків проводиться на підприємстві в цілому, у розрізі основних видів його господарської діяльності, по окремих структурних підрозділах. .

2. Дослідження факторів, що впливають на формування грошових потоків підприємства. У процесі такого дослідження, що визначає умови формування грошових потоків підприємства в майбутньому періоді, всі фактори рекомендуються підрозділити на зовнішні й внутрішні.

3. Обґрунтування типу політики керування грошовими потоками підприємства. Таке обґрунтування здійснюється на основі аналізу грошових потоків підприємства в попередньому періоді й дослідження окремих факторів, що впливають на процес їхнього формування.

4. Вибір напрямків і методів оптимізації грошових потоків підприємства, що забезпечують реалізацію обраної політики керування ними. Така оптимізація є однією з найважливіших функцій керування грошовими потоками, спрямованої на підвищення їхньої ефективності в майбутньому періоді.

5. Планування грошових потоків підприємства в розрізі окремих їхніх видів. Таке планування носить прогностичний характер у чинність невизначеності ряду вихідних його передумов. Тому планування грошових потоків здійснюється у формі різноманітних планових розрахунків цих показників при різних сценаріях розвитку окремих факторів (оптимістичному, реалістичному, песимістичному).

6. Забезпечення ефективного контролю реалізації обраної політики керування грошовими потоками підприємства. Об'єктами такого контролю є виконання встановлених планових завдань щодо формування обсягу коштів і їхній витраті за передбаченими напрямками; рівномірність формування грошових потоків у часі; контроль ліквідності грошових потоків і їхньої ефективності. Ці показники контролюються в процесі моніторингу поточної фінансової діяльності підприємства.

Метою даної роботи є закріплення знань студентів, які навчаються за напрямом підготовки „Менеджмент”, з дисципліни „ФПЛС”.

Цю роботу необхідно виконувати на стандартних листах формату А4. При виконанні роботи студент повинен застосовувати сучасне комп'ютерне обладнання і програми.

РОЗРОБКА ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ

На основі нижче наведених вихідних даних необхідно розробити політику управління фінансовими потоками підприємства.

Вихідні дані

1. Позитивний грошовий потік з операційної діяльності:
 $ПГП_{од} = 150000 + 4000(i+j)$, грн.
2. Позитивний грошовий потік: $ПГП = 210000 + 15000 \cdot i$, грн.
3. Обсяг реалізації продукції за період: $ОР = 120000 + 10000 \cdot i$, грн.
4. Негативний грошовий потік з операційної діяльності:
 $НГП_{од} = 75000 + 5000(i+j)$, грн.
5. Одноразовий обсяг реалізації: $ОР_{од} = 1800 + 100i$, грн.
6. Негативний грошовий потік з інвестиційної діяльності:
 $НГП_{ид} = 50000 + 1000(2i+j)$, грн.
7. Негативний грошовий потік з фінансової діяльності:
 $НГП_{фд} = 30000$, грн.

Період розробки політики управління фінансовими потоками складає шість місяців.

i – остання цифра студентського квитка (чи залікової книжки),
 j – передостання цифра студентського квитка (чи залікової книжки).

Таблиця 1.1 – Структура розподілу грошового потоку (ГП), позитивного грошового потоку (ПГП) та негативного грошового потоку (НГП) за місяцями періоду

Місяць	ГП, %	ПГП, %	НГП, %
1	9	12	16
2	16	20	15
3	15	10	13
4	23	25	17
5	22	18	21
6	15	15	18

Необхідно знайти:

- 1) питомий об'єм грошового обороту, $У_{до}$;
- 2) тривалість грошового обороту з операційної діяльності, $ПО_{од}$;
- 3) коефіцієнт участі операційної діяльності у формуванні позитивного грошового потоку, $КУ_{одПГП}$;
- 4) коефіцієнт участі інвестиційної діяльності у формуванні негативного грошового потоку, $КУ_{идНГП}$;
- 5) рівень якості чистого грошового потоку, $УК_{чГП}$;
- 6) середньоквадратичне відхилення, $\sigma_{ГП}$;
- 7) коефіцієнт варіації, $КВ_{ГП}$;

8) синхронність формування ПГП та НГП. Відобразити залежність за допомогою графіка;

9) нерівномірність формування ГП за інтервалами періоду та середній ГП. Побудувати на цій основі графік.

10) коефіцієнт ліквідності, $KL_{ГП}$;

11) коефіцієнт ефективності, $КЭ_{ГП}$.

Виконання роботи

Ефективне керування грошовими потоками вимагає формування спеціальної політики цього керування, як частини загальної фінансової стратегії підприємства.

Аналіз грошових потоків підприємства в попередньому періоді. На першій стадії аналізу досліджується динаміка загального обсягу грошового обігу підприємства.

Далі особливу увагу треба буде приділити розгляду динаміки загального обсягу грошового обігу з операційної діяльності підприємства.

У цих цілях може бути використаний показник питомого обсягу грошового обігу підприємства на одиницю реалізованої продукції.

Питомий об'єм грошового обороту з операційної діяльності знаходиться за такою формулою:

$$Y_{од} = \frac{ППП_{од} + НГП_{од}}{ОР_n} \quad (1.1)$$

де $ППП_{од}$ – позитивний грошовий потік з операційної діяльності, грн.;

$НГП_{од}$ – негативний грошовий потік з операційної діяльності, грн.;

$ОР_n$ – обсяг реалізації продукції за період, грн.

1. Нарешті, на цій стадії аналізу варто зіставити темпи динаміки тривалості грошового обігу з операційної діяльності в днях з темпами динаміки циклу грошового обігу (фінансового циклу) підприємства.

Тривалість грошового обороту з операційної діяльності:

$$ПО_{од} = \frac{ППП_{од} + НГП_{од}}{ДР_{од}}, \quad (1.2)$$

де $ДР_{од}$ – одноденний обсяг реалізації з операційної діяльності, грн. (Що у даному випадку складає 2000 грн).

2. На другій стадії аналізу розглядається динаміка обсягу й структури формування позитивного грошового потоку (надходження коштів) підприємства в розрізі окремих джерел. Основна увага на цій стадії аналізу приділяється вивченню джерел надходження коштів за видами господарської діяльності підприємства. Тому що основним генератором позитивного грошо-

вого потоку є операційна діяльність, важливим показником оцінки виступає коефіцієнт участі операційної діяльності у формуванні цього потоку.

Коефіцієнт участі операційної діяльності у формуванні позитивного грошового потоку визначають за такою формулою:

$$КУ_{одПП} = \frac{ПП_{од}}{ПП}, \quad (1.3)$$

де $ПП$ – позитивний грошовий потік, грн.

3. На третій стадії аналізу розглядається динаміка обсягу й структури негативного грошового потоку (витрати коштів) підприємства за окремими напрямками витрат коштів. У процесі цієї стадії аналізу в першу чергу визначається, наскільки рівномірно розподілялися ці витрати за основними видами господарської діяльності підприємства, носили вони регулярний або надзвичайний характер, якою мірою вони були об'єктивно обумовлені. Тому що в забезпеченні розвитку підприємства найбільшу роль грають інвестиційні витрати, важливим показником оцінки виступає коефіцієнт участі інвестиційної діяльності у формуванні негативного грошового потоку.

Коефіцієнт участі інвестиційної діяльності у формуванні негативного грошового потоку:

$$КУ_{одНПП} = \frac{НПП_{уд}}{НПП}, \quad (1.4)$$

де $НПП$ – негативний грошовий потік.

$$НПП = НПП_{од} + НПП_{уд} + НПП_{фд}, \quad (1.5)$$

де $НПП_{од}$ – негативний грошовий потік з операційної діяльності;

$НПП_{уд}$ – негативний грошовий потік з інвестиційної діяльності;

$НПП_{фд}$ – негативний грошовий потік з фінансової діяльності.

На четвертій стадії аналізу розглядається збалансованість позитивних і негативних грошових потоків по загальному обсязі на підприємстві в цілому. У процесі цього аналізу використовується рівняння балансової моделі грошового потоку підприємства

4. На п'ятій стадії аналізу розглядається динаміка формування суми чистого грошового потоку, як найважливішого показника оцінки результативності всього фінансового менеджменту, спрямованого на забезпечення росту ринкової вартості підприємства.

Особливе місце в процесі цього аналізу приділяється „якості чистого грошового потоку” – узагальненій характеристиці структури джерел його формування. Висока якість чистого грошового потоку характеризується ростом питомої ваги чистого прибутку, отриманої за рахунок збільшення обсягу випуску продукції й зниження її собівартості, а низьке - за рахунок збільшення

частки чистого прибутку, зв'язаної зі здійсненням позареалізаційних операцій, продажем необоротних активів і т.п. Розрахунок рівня якості чистого грошового потоку підприємства здійснюється за такою формулою:

$$УК_{ЧП} = \frac{ЧП_{РП}}{ЧГП}, \quad (1.6)$$

де $ЧП_{РП}$ – чистий прибуток від реалізації продукції, грн;

$ЧГП$ – чистий грошовий потік, грн.

$$ЧДП = ПГП - НГП, \quad (1.7)$$

$$ЧП_{РП} = ПГП_{од} - НГП_{од}, \quad (1.8)$$

5. На шостій стадії аналізу досліджується рівномірність формування грошових потоків підприємства за окремими інтервалами розглянутого періоду часу.

Для розрахунку ступеня рівномірності формування грошових потоків підприємства за окремими інтервалами розглянутого періоду часу використаються показники середньоквадратичного (стандартного) відхилення й коефіцієнта варіації.

Знайдемо середньоквадратичне відхилення:

$$\sigma_{ГП} = \sqrt{\sum_{i=1}^n (ГП_i - \overline{ГП})^2 \cdot P_i}, \quad (1.9)$$

де $ГП_i$ – грошовий потік і-го місяця, грн;

$\overline{ГП}$ – середній грошовий потік, грн;

P_i – вага і-го грошового потоку.

$$ГП = ПГП + НГП, \quad (1.10)$$

де $ГП$ – грошовий потік за період, грн.

Значення $ГП$, $ПГП$, $НГП$, P_i зобразити у вигляді таблиці.

6. Коефіцієнт варіації:

$$КВ_{ДП} = \frac{\sigma_{ДП}}{\overline{ДП}}. \quad (1.11)$$

7. На сьомій стадії аналізу досліджується синхронність формування позитивних і негативних грошових потоків у розрізі окремих інтервалів розглянутого періоду часу. Необхідність такого дослідження диктується тим, що в умовах високої нерівномірності формування різних видів грошових потоків у розрізі окремих тимчасових інтервалів на підприємстві формуються значні обсяги тимчасово вільних грошових активів або тимчасовий їхній дефіцит.

Синхронність формування позитивних і негативних грошових потоків у розрізі окремих інтервалів розглянутого періоду часу характеризує одну з форм

із ковариації й оцінюється на основі коефіцієнта кореляції цих двох видів грошових потоків за такою формулою:

$$KK_{ГП} = \sum_{t=1}^n P_{n,o} \left(\frac{ПГП_t - \overline{ПГП}}{\sigma_{ПГП}} \right) \times \left(\frac{НГП_t - \overline{НГП}}{\sigma_{НГП}} \right), \quad (1.12)$$

де $KK_{ГП}$ – коефіцієнт кореляції позитивних і негативних грошових потоків підприємства в розглянутому періоді;

$P_{n,o}$ – частота виникнення відхилень позитивних і негативних грошових потоків у розглянутому періоді;

$ПГП_t$ – сума позитивних грошових потоків в t інтервалі розглянутого періоду часу;

$\overline{ПГП}$ – середня сума позитивного грошового потоку в одному інтервалі розглянутого періоду часу;

$\sigma_{ПГП}$ – середньоквадратичне (стандартне) відхилення позитивного грошового потоку в розглянутому періоді;

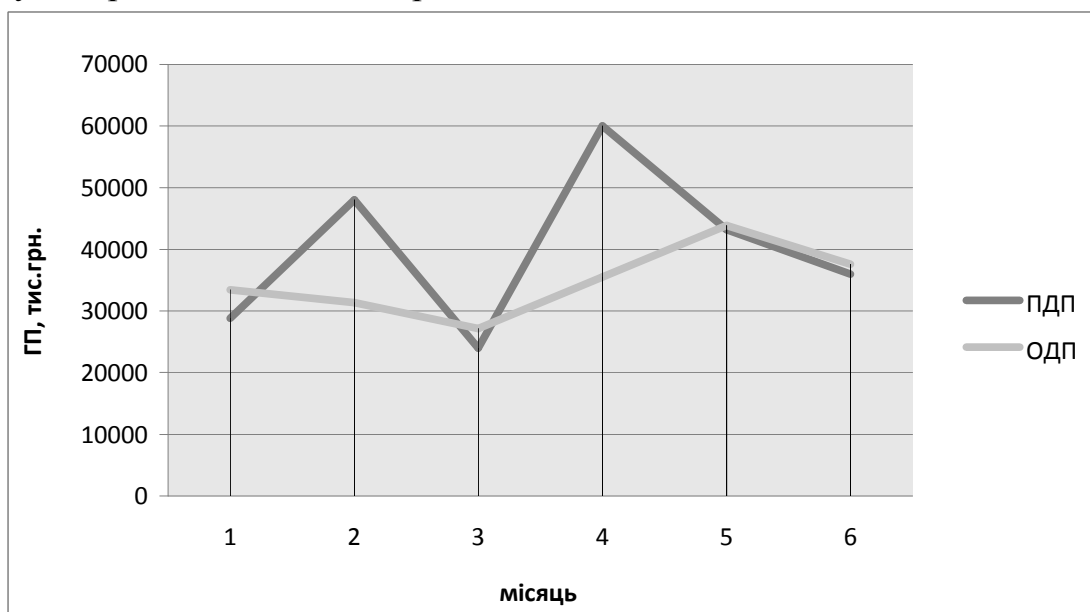
$НГП_t$ – сума негативних грошових потоків у конкретних інтервалах t розглянутого періоду часу;

$\overline{НГП}$ – середня сума негативного грошового потоку в одному інтервалі розглянутого періоду часу;

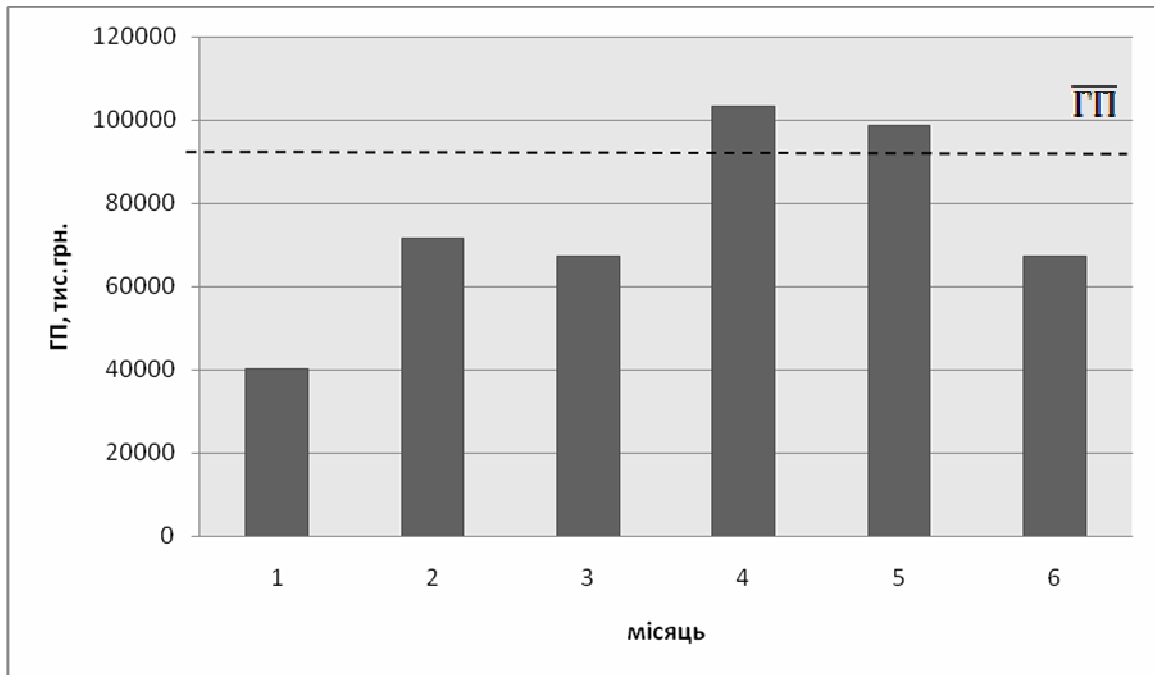
$\sigma_{НГП}$ – середньоквадратичне (стандартне) відхилення негативного грошового потоку в розглянутому періоді часу;

n – загальна кількість інтервалів у розглянутому періоді часу.

Для цього необхідно побудувати графіки зміни ПГП та НГП за місяцями періоду, що розглядається. Наприклад:

Графік відображає два надлишки грошових потоків з вершинами у 2-му та 4-му місяці та один незначний дефіцит грошового потоку в 3-му місяці.

За графіком, у 4-му та 5-му місяцях грошовий потік вище середнього.

8. Коефіцієнт ліквідності:

$$KL_{ГП} = \frac{ЛГП}{НГП} \quad (1.13)$$

9. Коефіцієнт ефективності грошового потоку:

$$КЭ_{ГП} = \frac{ЧГП}{НГП_{\text{б}}} \quad (1.14)$$

Після проведення всіх розрахунків та побудови графіків необхідно надати висновки щодо розробленої політики управління грошовими потоками.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бауэрсокс Д. Д. Логистика: интегрированная цепь поставок: Пер. с англ. / Д. Д. Бауэрсокс, Д. Д. Клосс – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2001. – 640 с.
2. Гриньова В.М. Фінанси підприємств: Навчальний посібник / В. М. Гриньова, В. О. Корда, Т. І. Лепейко. – Харків: Вид. ХДЕУ, 2001. – 304 с.
3. Уотерс Д. Логистика: управление цепью поставок: Пер. с англ. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 503 с.
4. Бланк И. А. Финансовый менеджмент: Учебный курс. – 2-е изд., перераб. и доп. – К.: Ольга, Ника-Центр, 2006. – 656 с.
5. Мельникова К. В. Фінансові потоки в логістичних системах. – Харків: Вид. ХДЕУ, 2008. – 81 с.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до розрахунково-графічної роботи (контрольної роботи)
з дисципліни

ФІНАНСОВІ ПОТОКИ В ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМАХ

*(для студентів 5 курсу денної та заочної форм навчання
за спеціальністю 8.03060107 – Логістика)*

Відповідальний за випуск *В. К. Доля*

Укладач **ГЮЛЄВ** Нізамі Уруджевич

Редактор *З. І. Зайцева*

Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарова*

План 2013, поз. 473М

Підп. до друку 07.05.2013

Формат 60x84/16

Друк на ризографі.

Ум. друк. арк. 0,6

Тираж 50 пр.

Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4705 від 28.03.2014 р.